

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9Cdo/112/2020
Identifikačné číslo spisu:	4219202234
Dátum vydania rozhodnutia:	01.07.2020
Meno a priezvisko:	JUDr. Marián Sluk
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2020:4219202234.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa:

T., narodeného XX.XX.XXXX, bývajúceho u navrhovateľov 1/ a 2/, zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Komárno, so sídlom v Komárne, Nám. M. R. Štefánika 9, dieťa rodičov: matky - PhDr. U., zomrelej XX.XX.XXXX, naposledy bývajúcej v W. a otca - Y., bývajúceho v B., v konaní o návrhu navrhovateľov: 1/ PhDr. U., bývajúcej v W., a 2/ DRSC Z., bývajúceho v W., zastúpených JUDr. Vladimírom Vágom, advokátom so sídlom v Galante, Kpt. Nálepku 724/7, o návrhu na zverenie maloletého dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti, o návrhu otca na úpravu výkonu rodičovských práv a povinností a o návrhu otca na nariadenie neodkladného opatrenia, vedenom na Okresnom súde Komárno pod sp. zn. 11P/79/2019, o dovolaní navrhovateľov 1/ a 2/ proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre z 8. novembra 2019, sp. zn. 6CoP/39/2019, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Komárno uznesením z 30. augusta 2019, č. k. 11P/79/2019-80 nariadil neodkladné opatrenie, ktorým dočasne upravuje styk otca s maloletým dieťaťom tak, že otec je oprávnený stretávať sa s maloletým každú párnú nedeľu od 14.00 hod. do 16.00 hod., a to až do právoplatného skončenia konania vo veci samej a zaviazal navrhovateľov 1/ a 2/ pripraviť dieťa a umožniť jeho stretnutie s otcom.

2. Krajský súd v Nitre uznesením z 8. novembra 2019, č. k. 6CoP/39/2019-192 zmenil uznesenie Okresného súdu Komárno z 30. augusta 2019, č. k. 11P/79/2019-80, keď nariadil neodkladné opatrenie, ktorým dočasne upravuje styk otca s mal. dieťaťom tak, že otec

je oprávnený stretávať sa s mal. T., nar. XX.XX.XXXX, cez školský rok každý týždeň v stredu od 16.00 hod. do 18.00 hod., každý párny týždeň v sobotu od 09.00 hod. do 18.00 hod. a v nedeľu od 09.00 hod. do 18.00 hod., počas vianočných sviatkov dňa 26.12. od 09.00 hod. do 18.00 hod. a počas letných prázdnin tretí júlový týždeň a tretí augustový týždeň, začínajúc pondelkom od 09.00 hod. a končiac nedeľou o 18.00 hod., a to až do právoplatného skončenia konania vo veci samej. Zároveň zaviazal navrhovateľov 1/ a 2/ pripraviť dieťa na styk s otcom a otca zaviazal mal. dieťa si v stanovenom čase prevziať a v stanovenom čase odovzdať navrhovateľom 1/ a 2/.

3. Odvolací súd v odôvodnení poukázal na to, že súd prvej inštancie vo svojom rozhodnutí konštatuje, že dňa 30.08.2019 bola doručená súdu lekárska správa MUDr. Y., z ktorej vyplýva, že maloletý trpí syndrómom ADHD a vyžaduje si zvýšenú

24-hodinovú starostlivosť, ktorú t. č. zabezpečujú starí rodičia. Ďalej konštatoval, že na základe psychologických pohovorov otec dieťaťa nepriaznivo vplýva na jeho fyzický a psychický vývoj, preto odporúča minimalizovať styk mal. dieťaťa s otcom až do odvolania. Zároveň poukázal aj na správu Základnej školy v N., kde bolo konštatované, že po stretnutiach dieťaťa s otcom dieťa nedokáže v škole pracovať a nevie sa sústrediť. Súd prvej inštancie poukázal

na tieto dve správy, avšak vo svojom rozhodnutí ich žiadnym spôsobom nevyhodnotil a nebolo možné zistiť, z akého dôvodu upravil styk otca v rozsahu len počas 2 hodín každý druhý týždeň. Rozhodnutie v tejto časti je preto z dôvodu absencie odôvodnenia nepreskúmateľné. Odvolací súd však konštatuje, že je pravdou, že dňa 30.08.2019 bola doručená lekárska správa, na ktorú odkazuje súd prvej inštancie (táto bola doručená osobne aj 21.08.2019), avšak táto správa pochádza od MUDr. Y., ktorá je všeobecná zdravotná lekárka pre deti a dorast. Nie je možné preto z tejto lekárskej správy vyhodnotiť, na základe akých psychologických pohovorov by mal otec dieťaťa nepriaznivo vplývať na jeho fyzický vývoj. Táto lekárska správa nebola podaná psychológom, a preto ak súd prvej inštancie pri svojom rozhodovaní z nej vychádza, nepostupoval správne. Súd prvej inštancie len stroho konštatoval, že prihliadol

na zistený zdravotný stav maloletého dieťaťa a v ďalšej časti tento zdravotný stav mal. dieťaťa nevyhodnotil, pričom podľa jeho názoru úprava styku po dobu 2 hodín vytvára priestor

na budovanie a rozširovanie väzieb a vytvára priestor aj na výchovné pôsobenie otca na mal. dieťa. S takýmto konštatovaním sa odvolací súd vôbec nestotožňuje, pretože tak strohá a veľmi úzka úprava styku, (ktorú napokon navrhovateľa 1/ a 2/ napriek vykonateľnému rozhodnutiu nerešpektujú) i vzhľadom na vek dieťaťa - 10 rokov je absolútne nedostačujúca. Súd žiadnym spôsobom nevyhodnotil i správu kolízneho opatrovníka, ktorý konštatoval a navrhol návrhu otca vyhovieť, nakoľko tento má právo na styk s mal. dieťaťom a doteraz nebol predložený súdu žiadny dôkaz, ktorý by odôvodňoval postup navrhovateľov 1/ a 2/. Odvolací súd preto hodnotiac uvedené správy dospel k záveru, že je potrebné styk otca s mal. dieťaťom určiť v širšom rozsahu, pretože len v takom prípade bude slúžiť na ten účel, aby sa posilnila citová väzba medzi otcom a mal. dieťaťom, pretože len pri širšom styku bude vytvorený dostatočný priestor na budovanie a rozširovanie sa vzájomných väzieb medzi otcom a dieťaťom.

4. Odvolací súd pri úprave styku vychádzal i z tej situácie, že napriek vykonateľnému neodkladnému opatreniu navrhovateľa 1/ a 2/ styk otcovi s mal. dieťaťom neumožňujú, pričom neuviedli žiadne skutočnosti, z akých dôvodov mu bránia v styku s maloletým, pretože odkaz len na exekučné konanie nie je kvalifikovaným vyjadrením hlavne za situácie, keď toto vyjadrenie, ktoré zasielali k exekučnému konaniu do spisu, nedoložili. Odvolací súd preto vychádzal z toho, že navrhovateľa 1/ a 2/ bezdôvodne bránia v styku otca s maloletým,

čo nie je v jeho záujme a v jeho prospech, pretože nesporne po úmrtí matky je potrebné, aby citová väzba otca s dieťaťom bola zachovaná. Z uvedených dôvodov preto odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvej inštancie tak, ako je uvedené vo výroku napadnutého uznesenia. Odvolací súd poznamenal, že takáto úprava je len dočasná, a to do rozhodnutia konania vo veci samej, kde sa bude riešiť otázka, komu maloletého zveriť do osobnej starostlivosti, vzhľadom na vyjadrenie otca, ktoré zasielal aj vo svojom odvolaní, keď navrhol, aby maloleté dieťa bolo zverené do jeho osobnej starostlivosti.

5. Proti uzneseniu odvolacieho súdu podali navrhovatelia 1/ a 2/ (stará matka maloletého s manželom) dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzovali z ustanovenia § 420 písm. f/ zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku, (ďalej len „CSP“), keď mali za to, že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil navrhovateľom 1/ a 2/, aby uskutočňovali im patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podľa navrhovateľov 1/ a 2/ súd prvej inštancie citlivo a zodpovedne reagoval na úpravu styku otca s maloletým. Zohľadnil skutočnosti na strane maloletého (diagnostikovaná choroba ADHD, výchova a opatera o maloletého po smrti matky u navrhovateľov 1/ a 2/) aj na strane otca (minimálny záujem o výchovu a výživu maloletého po smrti matky, odporúčanie v lekárskej správe MUDr. Y., správa Základnej školy v N.). Odvolací súd neskúmal dôvody otcovho odvolania a jednostranne ich vyhodnotil. Dôvody, ktoré otec dodatočne uviedol a ktoré neboli súdu prvej inštancie známe, boli nepodložené a vo vyjadrení navrhovateľov 1/ a 2/ zo dňa 30. septembra 2019 v plnom rozsahu vyvrátené. V tomto prípade odvolací súd neposkytol maloletému dočasnú ochranu a nezabránil ďalšiemu zhoršovaniu sa jeho postavenia. Naopak súd prvej inštancie mal precízne zistené všetky skutočnosti, ktoré viedli k zákonnému a spravodlivému rozhodnutiu, a ktoré odvolací súd v plnom rozsahu ignoroval. Navrhli zrušiť napadnuté uznesenie odvolacieho súdu a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Zároveň v zmysle § 444 CSP navrhli odložiť vykonateľnosť napadnutého uznesenia odvolacieho súdu predovšetkým z dôvodu ochrany záujmov maloletého dieťaťa a jeho zdravia.

6. Kolízny opatrovník maloletého navrhol napadnuté uznesenie odvolacieho súdu potvrdiť.

7. K dovolaniu sa vyjadril aj otec maloletého dieťaťa, ktorý nesúhlasil s podaným dovolaním.

8. Dovolanie podali navrhovatelia 1/ a 2/ vo veci upravenej v zákone č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“). Vzájomný vzťah medzi CMP a CSP je vymedzený v § 2 ods. 1 CMP, podľa ktorého sa na konania podľa tohto zákona použijú ustanovenia CSP, ak tento zákon neustanovuje inak. Keďže § 76 CMP neobsahuje odlišnú právnu úpravu dovolania podaného vo veci starostlivosti súdu o maloletých, prípustnosť dovolania navrhovateľov 1/ a 2/ bola posudzovaná podľa ustanovení CSP.

9. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) [ďalej aj len najvyšší súd] po zistení, že dovolanie podali v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) účastníci konania zastúpení v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania dospel k záveru, že dovolanie navrhovateľov 1/ a 2/ nie je prípustné. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 CSP) dovolací súd uvádza nasledovné.

10. Navrhovatelia 1/ a 2/ prípustnosť svojho dovolania vyvodzujú z § 420 písm. f/ CSP.

11. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

12. V zmysle § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak v konaní došlo k niektorej z procesných väd, ktoré sú vymenované v § 420 písm. a/ až f/ CSP.

13. Najvyšší súd už v rozhodnutí, sp. zn. 3Cdo/236/2016, (publikovanom v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky ako judikát R 19/2017) uviedol, že základným (a spoločným) znakom všetkých rozhodnutí odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné

podľa § 420 CSP, je to, že ide buď o rozhodnutie vo veci samej, alebo o rozhodnutie, ktorým sa konanie končí.

14. V prípade, že dovolateľ vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z § 420 CSP, dovolací súd skúma prednostne, či ide o rozhodnutie v ňom uvedené; k preskúmaniu opodstatnenosti argumentácie dovolateľa o existencii procesnej vady konania v zmysle § 420 písm. a/ až f/ CSP pristupuje dovolací súd len vtedy, ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu uvedenému v tomto ustanovení.

15. Ak je dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré nie je rozhodnutím vo veci samej, ani rozhodnutím, ktorým sa konanie končí, je z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. a/ až f/ CSP irelevantné, či k dovolateľom namietanej procesnej vade došlo alebo nedošlo.

16. Najvyšší súd svojou judikatúrou akceptuje, že rozhodnutím odvolacieho súdu vo veci samej môže byť tiež uznesenie odvolacieho súdu. O také rozhodnutie ide v prípade uznesenia odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvej inštancie o nariadení neodkladného opatrenia na základe takého návrhu, spolu s ktorým, prípadne po podaní ktorého nebola podaná nadväzujúca žaloba (teda návrh na určité rozhodnutie vo veci samej). K tomu záveru dospel najvyšší súd už v rozhodnutí, sp. zn. 8Cdo/83/2017, v ktorom uviedol,

že „rozhodnutie o neodkladnom opatrení má povahu rozhodnutia vo veci samej vtedy, ak samotné neodkladné opatrenie konzumuje vec samu. Taká situácia môže nastať v prípade návrhov na nariadenie neodkladného opatrenia podaných po skončení konania (pri splnení podmienok § 325 ods. 1 CSP). Rovnako v prípade návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia pred začatím konania, na ktoré nenadväzuje žaloba podľa § 336 ods. 1 CSP, konanie končí rozhodnutím o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia a konzumuje vec samu“. Výpočet prípadov, v ktorých rozhodnutie odvolacieho súdu o neodkladnom opatrení je rozhodnutím

vo veci samej, podal obdobným spôsobom najvyšší súd tiež v rozhodnutí, sp. zn.

5Obdo/76/2016. Dovolací súd k tomu poznamenáva, že tieto právne náhľady sú zastávané

aj v odbornej právnickej literatúre (pozri Števček M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol., *Civilný sporový poriadok*, Komentár, Praha: C. H. Beck, str. 458).

17. Z doterajšej judikatúry (R 21/2018 a R 76/2018) možno vyabstrahovať záver,

že rozhodnutie o neodkladnom opatrení, ktoré spĺňa kritérium prípustnosti dovolania „vo veci samej“ a ktorým sa „konanie končí“ v zmysle § 420 CSP, je také, ktoré konzumuje vec samú. Jedná sa o prípady, kedy rozhodnutie o predbežnom opatrení je iniciované a vydané ešte pred konaním vo veci samej a zároveň, na ktoré už nebude nadväzovať konanie vo veci samej. Ide teda o rozhodnutia, u ktorých sa nepredpokladá, aby po ich vydaní boli dotknuté meritórnym rozhodnutím vydaným v súvisiacej veci. Rozhodnutia, ktoré nekonzumujú vec samú, sú najmä tie, ktoré sú vydané v priebehu súvisiaceho konania vo veci samej.

18. Rozhodnutie o neodkladnom opatrení v zásade nereprezentuje rozhodnutie vo veci samej, pretože sa všeobecne predpokladá jeho spojenie s vecou samou. Je ňou len (vtedy), ak konzumuje vec samú, čo naznačuje akúsi jeho „pripodobiteľnosť“ nezmeniteľnému meritórnemu rozhodnutiu (navodzujúcemu stav veci právoplatne rozsúdenej - res iudicata). Kľúčovou sa tu zdá byť okolnosť, že také rozhodnutie už nebude môcť byť atakované nadväzujúcim a súvisiacim rozhodnutím vydaným vo veci samej. V takom prípade by išlo o rozhodnutie o neodkladnom opatrení, na ktoré dopadá prípustnosť dovolania v zmysle § 420 CSP.

19. V danom prípade dovolací súd zmenil uznesenie súdu prvej inštancie tak, že otec

je oprávnený stretávať sa s maloletým cez školský rok každý týždeň v stredu od 16.00 hod.

do 18.00 hod., každý párny týždeň v sobotu od 09.00 hod. do 18.00 hod. a v nedeľu od 09.00 hod. do 18.00 hod., počas vianočných sviatkov dňa 26.12. od 09.00 hod. do 18.00 hod. a počas letných prázdnin tretí júlový týždeň a tretí augustový týždeň, začínajúc pondelkom od 09.00 hod. a končiac nedeľou o 18.00 hod., „a to až do právoplatného konania vo veci samej“, teda konania, v ktorom súd bude rozhodovať o návrhu navrhovateľov 1/ a 2/ na zverenie maloletého dieťaťa do ich náhradnej

osobnej starostlivosti i o návrhu otca na úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k tomuto maloletému dieťaťu (teda tiež o styku otca s maloletým); jedná sa o prebiehajúce a dosiaľ neukončené konania pred Okresným súdom Komárno pod sp. zn. 11P/79/2019 a sp. zn. 9P/133/2019, ktoré boli spojené na spoločné konanie vedené pod sp. zn. 11P/79/2019 - vid' uznesenie Okresného súdu Komárno z 1. augusta 2019, č. k. 11P/79/2019-50. Rodičia majú právo stýkať sa s maloletým dieťaťom, ktoré bolo zverené do náhradnej osobnej starostlivosti. Ak sa s osobou, ktorej bolo maloleté dieťa takto zverené, nedohodnú o výkone tohto práva, rozhodne na návrh niektorého z rodičov alebo tejto osoby súd (§ 45 ods. 6 zákona o rodine).

20. Z uvedeného je zrejmé, že uznesenie odvolacieho súdu o neodkladnom opatrení (o styku otca s maloletým) nekonzumuje vec samú, lebo bude dotknuté konaním a rozhodnutím vo veci samej [konaním o návrhu na zverenie maloletého do náhradnej starostlivosti navrhovateľov 1/ a 2/ i konaním o úprave rodičovských práv a povinností k maloletému (konaním a rozhodnutím o návrhu otca na úpravu styku s maloletým)], nejedná sa o rozhodnutie vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, tak ako sa to prezumuje v § 420 CSP.

21. Vzhľadom na uvedené dovolací súd dovolanie navrhovateľov 1/ a 2/ podané v zmysle § 420 písm. f/ CSP ako procesne neprípustné podľa § 477 písm. c/ CSP odmietol.

22. Podľa § 444 ods. 1 CSP dovolací súd môže na návrh odložiť vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia, ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa.

23. Dovolací súd nezistil splnenie podmienok pre odklad vykonateľnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia v zmysle § 444 ods. 1 CSP, a preto v súlade s ustálenou súdnou praxou o tom nevydal samostatné rozhodnutie (napr. Najvyšší súd Slovenskej republiky, sp. zn. 4Cdo/144/2019, 4Cdo/108/2019).

24. Najvyšší súd rozhodnutie o trovách dovolacieho konania neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

25. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.